

Studia Biblica Slovaca

Ročník 1

2009

Číslo 1

Katolícke biblické dielo

Studia Biblica Slovaca je časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Vydáva Katolícke biblické dielo, Svit, s cirkevným schválením.

Imprimatur: Mons. František Tondra, spišský diecézny biskup, č. 1-06 zo dňa 3. 1. 2006

Nihil obstat: Anton Tyrol

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín)

Redakčná rada: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) - Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) - Pavol FARKAŠ (Nitra) - Peter FEDOR (Prešov) - Juraj Feník (Drienov) - Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ (Ružomberok) - Róbert JÁGER (Prešov) - Jozef JANČOVIČ (Bratislava) - Róbert LAPKO (Košice) - Milan SOVA (Bratislava) - Peter ŠOLTĚS (Oestrich-Winkel, D) - Jozef TIŇO (Bratislava) - František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie) - Pavol VILHAN (Roma, I) - Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Elena Slaná

Zalamovanie: redakcia

Na príprave publikácie sa podieľali aj Mária Mihulcová, Zuzana Škrinárová, Martin Kňazek

Príspevky v slovenčine alebo češtine, alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na jednu z adries:

Redakcia *Studia Biblica Slovaca*, Blažej Štrba, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), tel.: (00421) 048/418 22 42, fax: (+421) 048/418 22 08, studiabiblica@xaver.sk, www.biblica.sk,

František Trstenský, Teologický inštitút, Spišská Kapitula 6, 053 04 Spišské Podhradie (Slovakia), tel.: (00421) 053/419 41 80, f.trstensky@centrum.sk.

Príspevky sa požadujú tak v elektronickej podobe (disketou alebo pripojeným dokumentom e-mailu, podľa možnosti v Microsoft Word formáte s typom písma Times New Roman), ako aj vo vytlačenej forme (A4, riadkovanie 1,5). Ak sú používané iné typy písma pre hebrejštinu a gréčtinu ako v BibleWorks, tak upresniť aké. Príspevok typu článok alebo poznámka musí byť doplnený zhrnutím nie dlhším ako 150 slov, jeho anglickou verzou a zoznamom bibliografie. Nevyžiadané exempláre sa späť neposielajú. Redakcia si vyhradzuje právo na jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov.

Objednávku posielajte na Katolícke biblické dielo alebo na adresu redakcie.

Bankové konto: 400827 4864, IBAN: SK28 7500 0000 0040 0827 4864.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

Studia Biblica Slovaca

© 2009 by Katolícke biblické dielo, Svit

Katolícke biblické dielo, Jilemnického 32/A, 059 21 Svit (Slovakia), www.kbd.sk

Tlač: Publica, publica@centrum.sk

Printed in Slovakia

ISSN 1338-0141

Konferencia venovaná Listu Rimanom

10. marca 2009 v aule Teologickej fakulty v Košiciach sa konala medzinárodná vedecká konferencia venovaná Listu sv. Pavla Rimanom. Konferenciu v rámci Roku sv. Pavla organizovala Katedra historických a biblických vied Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Nad konferenciou mal záštitu Ján Hudacký, poslanec Európskeho parlamentu a otvoril ju dekan Teologickej fakulty v Košiciach Anton Konečný.

V úvodnom príspevku s názvom *Výzva biblickej teológie* Róbert Lapko zároveň predstavil zahraničných prednášajúcich. Konferencia zameraná na List Rimanom si kládla za cieľ nie iba prezentovať výsledky bádania domácich a zahraničných biblistov, ale predstaviť aj praktický rozmer aktualizácie biblickej teológie a exegézy. Aj Pavol v tomto liste, považovanom za „jeho evanjelium“, aplikuje teologické témy na konkrétnu situáciu svojich adresátov.

Nasledovala prednáška riaditeľa Národnej biblickej spoločnosti Írska Kierana O'Mahony, prednášajúceho na Milltown Institute v Dubline, ktorý je súčasťou Národnej Univerzity Írska. Milltown Institute je partnerskou školou TF KUR. Jeho prednáška mala názov *The Audience of Romans: Issues and Reconstructions*. V prednáške sa zameral na začiatok a koniec Listu Rimanom, konkrétne na exordium, peroration, inventio, dispositio a elocutio. Rétorická analýza podľa neho nám môže pomôcť zistiť Pavlov postoj voči Rimanom a možno dedukovať niečo z jeho osobného záujmu, keď im písal.

Nasledovali prednášky domácich prednášajúcich Štefana Novotného a Juraja Feníka. Téma prednášky Novotného bola: „*Všetci sa stali neužitočnými*“ (Rim 3,12): *Paradox privilegia Izraela*. Fenikova Prednáška mala názov *Ponúknite svoje údy, ponúknite svoje telá: Sloveso παράστημα v Liste Rimanom*.

Zaujímavú prednášku predniesol emeritný profesor Evanjelickej fakulty Univerzity v Tübingene Otfried Hofius. Téma jeho prednášky bola *Mensch und Schöpfung nach dem Zeugnis des Römerbriefs*. Podľa Rim 8,18-25 Božie spásne konanie v Kristovej smrti a zmŕtvychvstani sa dotýka nielen ľudských bytí, ale spolu s ľudstvom aj stvorenia. Oslobodenie stvorenia od osudu smrti preto patrí nezrušiteľne k uskutočneniu spásy, keď Božie deti musia získať slávu večného života. Rim 8,18-25 vyjadruje istotu podstaty Pavlovej teológie: Víťazstvo života nad smrťou, univerzálne vo svojej sfére, je zakorenené v udalosti Krista, a to vo víťazstve, že Stvoriteľova večná vôľa prichádza k svojmu konečnému cieľu.

Dopoludňajší program uzatvoril Juraj Pigula prednáškou *Planá a dobrá oliva: Rim 11,16-24 u Origena a Augustína*. Popoludňajší program konferencie pokračoval spojenou prednáškou Otfrieda Hofia a Kierana O'Mahoney s praktickým zameraním na tému *Ako kázať Pavla*. Prednáška viedla k živej diskusii.

Na konferencii sa zúčastnilo viac ako sto kňazov Košickej arcidiecézy v rámci ich celoživotného vzdelávania a kňazskej formácie, ako aj niekoľko desiatok študentov teológie. O konferenciu bol záujem aj zo strany médií.

Z konferencie bol vydaný zborník v anglickom jazyku.

Róber LAPKO

II. biblické dni na Gréckokatolíckej teologickej fakulte v Prešove

V dňoch 5. - 6. mája 2009 sa na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnil už druhý ročník Biblických dní. V Roku svätého Pavla sa konala medzinárodná vedecká konferencia s názvom: *Pavlova rétorika na pozadí Starého zákona*. Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci s Viedenskou univerzitou vo Viedni, Katolíckou teologickou fakultou, Inštitútom pre starozákonnú biblickú vedu, ktorú zastupovali garanti prof. Dr. Ludger Schwienhorst-Schönberger a Dr. Miroslav Varšo. Cieľom podujatia bolo poukázať na spätosť apoštola Pavla s judaistickým a helenistickým prostredím, ako aj na vplyvy týchto kultúr a Starého zákona na formovanie a smerovanie jeho teológie. Pri jej formulovaní a ohlasovaní kládol na Božie slovo dôraz do takej miery, že možno hovoriť o „teológii slova“, analogicky prítomnej už v Starom zákone, v ranom judaizme a v ohlasovaní Ježiša Krista. Cieľom konferencie bolo priblížiť miesto a význam Starého zákona v teológii apoštola Pavla, vďaka čomu môže povedať: „*Hľa, teraz je milostivý čas, teraz je deň spásy*“ (2 Kor 6,2b).

Podujatie otvoril úvodným príhovorom dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove prof. ThDr. P. Šturák, PhD. Najprv vystúpil prof. Dr. hab. T. B. Jelonek s príspevkom „*Pisma Święte jako źróđło Pawłowej teologii*.“ Potom nasledovali dvaja významní slovenskí biblisti. Prvý vystúpil prof. ThDr. A. Tyrol, PhD. s príspevkom „Pavlova metóda qal wa-chomer v Rim 11.“ Druhým vystupujúcim bol doc. ThDr. J. Leščinský, PhD. s prednáškou „Svätý Pavol a jeho postoj k verejnej autorite v Liste Rimanom“, obidvaja z Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. Záver hostujúcej sekcie prezentoval hosť z Českej republiky a riaditeľ Katolíckeho biblického diela v Českej republike a docent na Cyrilometodějskej teologickej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci doc. P. Chalupa, Th.D., ktorý vystúpil s príspevkom „Nové na pozadí starého v Pavlových a pavlovských listech.“ Druhý blok tvorili vystúpenia: Dr. M. Varšo s príspevkom „Motívy Pánovho dňa z Dvanástich prorokov v Pavlových listoch“, Dr. J. Tiňo s príspevkom „Rôzna argumentácia v Pavlovej apológii zmŕtvychvstania: 1 Kor 15,20-32“ z Teologickej fakulty Trnavskej univerzity, a SSDr. B. Štrba so štúdiou „Nečistý nemá dedičstvo (Ef 5,5). Komparácia pojmov nečistoty a dedičstva v Corpus Paulinum s ich

Contents

Blázej ŠTRBA

Preface	1-3
---------------	-----

Treaties

Daniel SLIVKA

Biblical hermeneutics	4-22
-----------------------------	------

János KARAFFA

Judgement and suffering of the prophet Jeremiah and their relation to the songs of the <i>Ebed Yahweh</i>	23-31
---	-------

Peter ŠOLTÉS

The process of relecture in the Gospel of John	32-50
--	-------

Notes

Milan SOVA

The mighty Pharaoh's hand (Exod 3:19)	51-54
---	-------

Reflections

Frédéric MANN'S OFM

Inexhaustible richness of the Word of God	55-72
---	-------

Anton TYROL

Spiritual actualization of Paul's message	73-82
---	-------

Abstracts and reviews	83-91
------------------------------------	-------

Communications and references	92-104
--	--------

Obsah

Blážej ŠTRBA

Predslov1-3

Štúdie

Daniel SLIVKA

Biblická hermeneutika4-20

János KARAFFA

Súd a utrpenie proroka Jeremiáša a ich vzťah k piesňam *ebed yhwh* .21-31

Peter ŠOLTÉS

Proces „relektúry“ v Jánovom evanjeliu32-50

Poznámky

Milan SOVA

Mocná ruka faraóna (Ex 3,19)51-54

Reflexie

Frédéric MANNS OFM

Nevyčerpatel'né bohatstvo Božieho slova. Úvaha o zmysle Biskupskej synody v roku 200855-72

Anton TYROL

Spirituálna aktualizácia Pavlovho posolstva73-82

Abstrakty a recenzie83-91

Oznamy92-104